

derom i det Udvalg, der har været nedsat om Sagen, men jeg vil atter bringe den Tante frem, om det ikke skulde være muligt endnu i sidste Øjeblik at bringe noget godt og nyttigt ud af Lovforslaget, i Stedet for at bringe noget frem, der i alt Fald for den Kreds, jeg har den Ære at repræsentere, og for dem, der ligge nærmest ved den, vil være til Ruin og Ulykke, og som efter de Begreber, jeg har om Fremstridt, Reformer og Demokrati, er affurat det modsatte af, hvad der ligger i disse Ord.

N. Thomsen: Hvad der har givet mig Anledning til at bede om Ordet, er Vædringsforslag under Nr. 53, stillet af det ærede Medlem for Faxe (N. Larsen), og da navnlig den Maade, hvorpaa det ærede Medlem motiverede det. Han mente nemlig, at den Maade, Flertallet her har stillet sig paa, var at være med til at rette det første stærke Angreb mod Forbrugsforeningerne. Dette vilde jeg nødig være med til. Jeg har altid, lige fra den Tid, disse Foreninger kom frem her i Landet, set paa deres Virksomhed som noget meget gavnligt og velsignet. Jeg har set den første Forbrugsforening komme frem her i Landet i Tisted efter engelsk Mønster, og jeg var glad ved, at den kom frem, selv om den ganske vist ikke kom frem i en Form, der var ret vel brugelig her til Lands, idet den maatte ændres efter vore særegne Forhold. Jeg tror nu ikke, at det, Flertallet her har foreslaaet, vil gøre noget Skaar i Brugsforeningernes Virksomhed. Jeg skal for det første bemærke, at jeg slet ikke ser paa det som noget særdeles heldigt, at Forbrugsforeningerne have Uddeling af Brændevin, og det er jo ogsaa noksom ophøst, at de fleste Bestyrelser af jydsk Forbrugsforeninger have været enige om at holde Brændevinen ude af Forbrugsforeningerne. Der har været nok endda til at lægge Forbrugsforeningerne for Had. Jeg mener, at deres Virksomhed har været en saadan, at de hadefulde Angreb, der have været rettede mod dem, have været aldeles uberegtigede, og vi, der holde af Forbrugsforenings-Bevægelsen, skulde nødig være med til blot endogsaa at give det Stik af, at vi ville noget, som ikke kan bestaa rigtigt for en Kritik. Nu vil jeg paa den anden Side heller ikke være med til rent at forbyde de Forbrugsforeninger, som ønske at have Ret til Uddeling af Brændevin, at saa den; jeg vil ikke være med til at betage dem denne Ret, endstønt jeg efter mit Princip anser det for rigtigst, at de lod være at have den. Jeg tror ikke, det vil være saa vanskeligt at saa fat i det Brændevin, man

har Brug for; det har jeg aldrig set nogen Ulempe af i de Forbrugsforeninger, jeg kender, saa Forbrugsforeningerne kunne bestaa lige godt, enten de have Ret til at uddele Brændevin eller ikke. Jeg vil ikke være med til at betage dem denne Ret, naar de ønske at have den; det har Flertallet heller ikke villet, og derfor have vi fra Flertallets Side ønsket at saa Forbrugsforeningerne stillet paa samme Maade som dem, der saa Lov til at handle med Brændevin. Vi ville altsaa lægge Afgørelsen i Kommunalraadens Hænder; derved finder jeg mig fuldt ud berettiget. Men, vil man sige, der vil være Kommunalraad, der ville forbyde Handel med Spiritus i Kommunen, og endogsaa forbyde Brugsforeningerne at uddele Brændevin. Nu vel, lad dem saa gøre det; saa finder jeg mig dert, jeg ser heller ikke nogen Fare dert. Er det virkelig den almindelige Mening, den overvejende Mening i Kommunen, at der ikke maa handles med Spiritus, saa højer jeg mig derfor og anser det ogsaa for det rigtigste, at enhver højer sig derfor. I det hele taget synes jeg, at der fra Venstres Side altid har været holdt paa, at man skulde lægge saa meget som muligt i Kommunalraadens Hænder hellere end i Regeringens, og naar vi ville lade dette gælde over for Handelen, kunne vi ikke paa den anden Side nægte Kommunalraadene den samme Raadighed over for Forbrugsforeningerne. Jeg mener, at hvad der er Ret for den ene, bør ogsaa være billigt for den anden. I Forbindelse hermed maa jeg maaste med et Par Ord omtale Mindretallets Betænkning, jeg mener det Mindretal, som bestaar af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 10de Valgkreds (S. Jensen) og det ærede Medlem for Ringsted (Zahle). Dette Mindretal skriver i Betænkningen (se Tillæg B., Sp. 758): „Efter det af Udvalgets Flertal stillede Forslag ville tilfældige politiske eller religiøse Strømninger kunne give en pietistisk Kommunalbestyrelse en urimelig Magt til at gribe ind i Borgernes Privatliv.“ Der staar altsaa, at et pietistisk Sogneraad kan saa Vælgelighed til at gribe ind i Borgernes Privatliv. Jeg gad nok spørge de ærede Medlemmer af dette Mindretal og de ærede Medlemmer af dette Ting, om det nu ogsaa vilde være rigtigt at give forskellige Lovbestemmelser for det Tilfælde, at der skulde komme enten et pietistisk eller et politisk, et Højre- eller et Venstre-Sogneraad. Naar vi ere enige om at lægge en saadan Afgørelse i Kommunalbestyrelsernes Hænder, spørge vi ikke, om det er et Højre-Sogneraad eller et Venstre-Sogneraad, om det gaar i pietistisk eller i en hvilken som